

Motvind – folkeaksjonen
mot vindmøller i Birkenes
v/Terje Ånesland (sekr.)
Skaftåsen 34
4760 Birkeland
info@birkenesmotvind.no

Olje- og energidepartementet
Postboks 8148 Dep
0033 Oslo

Deres saksnummer: 201203842-89

Klage på konsesjonsvedtak 201203842-89

Motvind-folkeaksjonen mot vindmøller i Birkenes vil med dette påklage konsesjonsvedtak 201203842-89 angående vindkraftverk i Birkenes kommune.

Med vennlig hilsen
Terje Ånesland
Vedlegg: Klage på konsesjonsvedtak 201203842-89 angående vindkraftverk i Birkenes kommune

Klage på konsesjonsvedtak 201203842-89 angående vindkraftverk i Birkenes kommune

1 - Motvind – folkeaksjonen mot vindmøller i Birkenes

Motvind – folkeaksjonen mot vindmøller i Birkenes (heretter kalt Motvind) er en organisasjon for og av grunneiere og innbyggere i Birkenes kommune samt hytteeiere og andre interesserte i et videre område. Vi går i mot utbygging av Storehei, Oddeheia og Bjelkeberg vindkraftverk i Birkenes kommune. Motvind ble stiftet våren 2013 og har i dag 400 betalende medlemmer (medlemsliste oversendes på forespørsel). Foreningen er aktiv deltaker i samfunnsdebatten om vindkraft og naturvern. Vi avga høringsuttalelse 23. september 2013, har holdt møter med politikere i Birkenes kommune, stått på stands og arrangert folkemøte på Birkeland i oktober 2013. Motvind er også registret i foretaksregisteret. Vi mener med dette at vi er berettiget til rettslig klageinteresse.

2 – Hovedkonklusjon - NVEs vedtak påklages

NVE ga 28. mars 2014 E.ON Wind Norway, branch of E.ON Wind Norway, konsesjon til å bygge ut Storehei vindkraftverk i Birkenes kommune. **Vedtaket påklages herved.** Grunnlagene for klagen fremgår av nedenstående punkter - som både enkeltvis og samlet må føre til at NVEs vedtak omgjøres og konsesjon nektes.

NVE tar ikke på nåværende tidspunkt stilling til konsesjonssøknaden for Oddeheia og Bjelkeberg vindkraftverk på grunn av manglende avklaringer om nettilknytning. Da NVE i «Bakgrunn for vedtak» beskriver alle tre delområdene av vindkraftverket (Storehei, Oddeheia og Bjelkeberg), har vi også valgt å gjøre dette i vår klage.

3 - Generell kommentar

I begrunnelsen for å gi konsesjon til de omsøkte vindmøllene har ikke NVE tatt hensyn til at denne landsdelen har svært få store vernede naturområder og lite uberørt natur. Tvert imot har en stor andel av landsdelens vassdrag blitt bygd ut, slik at Agder er en stor nettoeksportør av energi. Vi mener denne landsdelen allerede har ofret mye av sin natur til fordel for storsamfunnets kraftbehov. Vi mener man ved utbygging av vindkraft må vurdere totalbelastningen av kraftutbygging innenfor et område. Agder har i så måte allerede bidradd vesentlig, slik at man bør vise forsiktighet ved utbygging av vindkraftverk her.

I tråd med dette savner vi at NVE sammenligner konsekvensene av vindmøller i det omsøkte området med andre potensielle områder. Det er en åpenbar svakhet med dagens konsesjonstildeling at man ikke vurderer flere mulige lokaliteter opp mot hverandre og tildeler konsesjon til prosjektene som samfunnsmessig er mest lønnsomme og som påfører natur og mennesker minst skade.

I følge NVE er det nå gitt konsesjon til totalt omkring 18 TWh vindkraft. I tillegg er over 24 TWh under behandling eller på høring. Gjennom ordningen med el-sertifikater har Norge som mål å tilrettelegge for 13,2 TWh, hvorav vindkraft antydes å utgjøre omkring halvparten.

Det er dermed gitt konsesjon til nesten tre ganger så mye vindkraft som målsettingen tilsier, og ytterligere 24 TWh er under behandling.

Vi mener denne konsesjonen er unødvendig og prematur, da man bør avvente utviklingen i de allerede innvilgede konsesjonene.

4 - Feil i saksframstilling – Birkenes kommunes standpunkt

NVE uttaler flere ganger at kommunen er positiv til vindkraftprosjektet, men med forutsetning om at samtlige av deres vilkår blir ivarettatt ved en eventuell konsesjon. Dette mener vi er en tendensiøs måte å legge frem saken på. Kommunestyrets innledning til vedtaket lyder som følger: «Det reises innsigelse til at det gis konsesjon til E.ON vind for utbygging av Storehei, Bjelkeberg og Oddeheia vindkraftverk i Birkenes kommune, dersom ikke samtlige av følgende punkter innfris fullt

ut.» Dette følges av tolv omfattende krav. Dette er altså en innsigelse, som vel må regnes som et negativt vedtak. Vi kan ikke forstå hvordan NVE kan tolke dette til at kommunen er positiv til vindkraftprosjektet.

NVE skriver også om innsigelsesvedtaket fra Birkenes kommune under punkt 3.3: «Innledningsvis orienterte NVE at målet med innsigelsesmøtet er å finne ut hva som skal til for at innsigelsen kan trekkes. Dersom innsigelsen blir opprettholdt ved en eventuell konsesjon, blir innsigelsen i praksis klage på vedtaket. Saken går dermed til Olje- og energidepartementet for endelig avklaring. NVE informerte deretter om saksbehandlingen og status for Storhei, Oddeheia og Bjelkeberg vindkraftverk. Innsigelsen ble dermed gjennomgått og diskutert punktvis. Kommunen fikk mulighet til å komme med utfyllende merknader. Etter at samtlige punkter i innsigelsen var blitt diskutert, var det enighet mellom partene om at innsigelsen er av en slik karakter at NVE ikke kan sette vilkår ved en eventuell konsesjon, som kan føre til at innsigelsene blir imøtekommet».

Det er også verdt å merke seg at administrasjonen ved rådmannen i Birkenes, innstilte på NEI til vindkraftverket. Dette nevner ikke engang NVE i «Bakgrunn for vedtak».

Motvind mener det må være helt klart at Birkenes kommune er mot etablering av vindkraftverket slik konsesjonsvilkårene foreligger. NVEs saksfremstilling vedrørende dette forholdet er dermed feilaktig.

Motvind mener videre det er uheldig at NVE overkjører kommunene og lokaldemokratiet. Det bør være unødvendig å gi konsesjon mot kommunens vilje, da det allerede er gitt konsesjon til nesten tre ganger så mye vindkraft som målsettingen. Dette er heller ikke i overensstemmelse med at NVE ved flere anledninger har sagt at kommunene er den viktigste høringsinstansen, og at NVE veldig sjelden gir konsesjon mot kommunenes vilje.

Vi vil i denne sammenheng bemerke at dette vedtaket er det tredje i løpet av kort tid hvor kommunens høringsuttalelse har blitt tilsidesatt. Vi håper dette ikke er uttrykk for en ny trend hvor NVEs beslutninger tas på tvers av lokaldemokratiets vilje.

5 - Feil i saksgrunnlag – Aust-Agder fylkeskommunes uttalelse om konfliktnivået i konsesjonsområdet

Fylkesmannen i Aust-Agder og Aust-Agder fylkeskommune har begge gitt delvis positive uttalelser. NVE har særlig valgt å vektlegge Aust-Agders fylkeskommunes utsagn om at «det vil være vanskelig å finne lokalisering for et tilsvarende stort anlegg med lavere konfliktnivå i Aust-Agder fylke». Denne vektlegging er fattet på ett ufullstendig grunnlag da NVE ikke har hensyntatt at det er store lokalpolitiske konflikter mellom Aust- og Vest-Agder. Det har lenge vært et konfliktfylt forhold mellom de to store byene på Sørlandet - Arendal og Kristiansand - og mellom kommunene vest i Aust-Agder og resten av Aust-Agder fylke. Dette kulminerte under valget i 2013 da det i Birkenes, Iveland, Evje og Hornnes og Lillesand kommuner ble flertall for fylkessammenslåing, subsidiært overgang fra Aust- til Vest-Agder fylke. Kommunene søkte da om overflytting til Vest-Agder, men ble nektet av Regjeringen. Den som leser Aust-Agder fylkeskommunes høringsuttalelse bør være kjent med denne til dels anstrengte stemningen mellom fylkeskommunen og vest-regionen av fylket, hvor konsesjonsområdet er lokalisert.

I tillegg til denne konfliktsituasjonen kommer den historiske bakgrunnen. Naturområdene i planområdet har tradisjonelt vært brukt som Kristiansand-regionens friluftsområder. I tidligere tider ble det satt opp skitog og tog for bærplukkere fra Kristiansand til Oggevatn og over 1000 skigåere kunne ta turen til Oggevatn i helgene. Også i dag er dette et område som blir flittig brukt av befolkningen i de østre delene av Vest-Agder, og Storehei representerer et av de større, relativt uberørte områdene (med INON-arealer) nær de store befolkningskonsentrasjonene rundt

Kristiansand. Dette gjenspeiles blant annet i kommuneplanen til Birkenes, hvor Ogge betegnes som er regionalt viktig friluftsområde.

Motvind mener i motsetning til fylkeskommunen i Aust-Agder at dette er et veldig konfliktfylt område for utbygging av vindkraft. Aust-Agder fylkeskommune og Fylkesmannen i Aust-Agders høringsuttalelser må sees i sammenheng med de geografiske konfliktene i dette fylket. Motvind krever en uttalelse også fra Fylkesmannen i Vest-Agder og Vest-Agder fylkeskommune for å gi et riktig bilde av regionalt konfliktnivå for vindkraftprosjektet. Uttalelsene fra Aust-Agder fylkeskommune bør tillegges svært liten vekt.

6 - Brudd med forskrift om rikspolitiske retningslinjer for vernede vassdrag

Nedre del av Tovdalsvassdraget ble vernet i 2009, St.prp. nr. 53 (2008-2009), Innst. S. nr. 289 (2008-2009) vedtak 413. Tovdalsvassdraget er definert både som et typevassdrag og et referansevassdrag. På NVE's internettsider om verneplan for vassdrag kan vi lese følgende om Tovdalsvassdraget: «Vassdraget er typevassdrag og har referanseverdi med lange hydrologiske dataserier. Det har gjennom en årrekke vært brukt i forskning knyttet til sur nedbør og anses som landets viktigste referansevassdrag i den sammenheng».

Verneverdiene som typevassdrag blir også belyst i vernevedtak og i verneplan for vassdrag. Her kan vi blant annet lese at feltet har stor betydning for sårbare arter av rovfugl og ugler, samt at en rekke rødlistearter er registrert. Det blir også påpekt de særegne landskapsformasjonene som følger elva i sin ferd fra fjell mot hav og området betydning for friluftsliv.

En vesentlig verneverdi ved Tovdalsvassdraget er selve det helhetlige landskapet (se St.prp. nr. 53). I dette utgjør de øvre områdene på sidene av hoveddalføret en viktig del av vassdragets verdi med tanke på friluftsliv, landskapsbilde og biologisk mangfold (St.prp. nr. 53).

Ifølge St. prp. nr. 53(2008-2009), Verneplan for vassdrag - avsluttende supplering, uttaler NVE: «Dikeelva med vatnet Ogge og tilhørende nedbørsfelt hører med i vernet under prinsippet om mest mulig heilskapleg vassdragsvern».

Vassdragsvern blir omtalt i forskjellige dokumenter. Blant annet Forskrift om rikspolitiske retningslinjer for vernede vassdrag, ulike St.prp, "Retningslinjer for planlegging og lokalisering av vindkraftanlegg" utarbeidet av Miljøverndepartementet og OED juni 2007, osv.

Det som kommer klart frem alle steder er at det ikke må tillates tiltak i nedbørsfeltet som forringer verneverdiene. I tillegg framgår det at vern av det "helskapelige" vassdraget er viktig.

Det aller meste av planområdet for vindkraftverket ligger i nedbørsfeltet til den vernede delen av Tovdalsvassdraget.

NVE skriver følgende i kapittel 5.3 i dokumentet «Bakgrunn for vedtak»:

Tiltaket er lokalisert i det verna Tovdalsvassdraget, som er et anbefalt typevassdrag. Tiltaket kan medføre virkninger for vassdraget, herunder naturmangfold, landskap, kulturmiljø og friluftsliv.

(NVE nevner ikke i konklusjonen at Tovdalselva er Norges viktigste referansevassdrag med hensyn til sur nedbør.) Senere konkluderer NVE med følgende: Etter NVEs vurdering tilsier omfanget av Storehei, Oddeheia og Bjelkeberg vindkraftverk sett i forhold til utstrekningen av vassdraget, samt avstanden fra planområdene til Tovdalselva at tiltaket ikke vil medføre vesentlige virkninger for verneverdiene til vassdraget.

I Forskrift om rikspolitiske retningslinjer for vernede vassdrag (RPRVV) kapittel 3 – « Nasjonale mål for forvaltning av vernede vassdrag» kan man lese at for å oppnå målet med vern av vassdrag skal man

- a) unngå inngrep som reduserer verdien for landskapsbilde, naturvern, friluftsliv, vilt, fisk, kulturminner og kulturmiljø.

- b) sikre referanseverdien i de mest urørte vassdragene.
- c) sikre og utvikle friluftsverdien, særlig i områder nær befolkningskonsentrasjoner.
- d) sikre verdien knyttet til forekomster/områder i de vernede vassdragenes nedbørsfelt som det er faglig dokumentert at har betydning for vassdragets verneverdi.

Av punkt d) sammenholdt med beskrivelsene av vassdragets verneverdier i St. prp. nr. 53 framgår det med stor tydelighet at de inngrepene vindkraftverket vil innebære, vil redusere Tovdalsvassdragets verneverdi.

Det er med bakgrunn i RPRRV og Str. prp. 53 (2008-2009) vanskelig å forstå NVE's slutning om at dette ikke er et omfattende inngrep. Selv om nedbørsfeltet til hele vassdraget er ca 1800 km² er nedbørsfeltet til den nedre del av vassdraget (som ble vernet i 2009) kun drøyt 300 km². Altså vil nesten 10 % av nedbørsfeltet til den siste vernede delen bli direkte berørt. I tillegg vil det være rimelig og si at inngrepet vil ha negativ innvirkning på landskap, fugl og friluftsliv over et område som er mange ganger så stort som selve planområdet.

Dersom NVE mener dette ikke er tilstrekkelige negative konsekvenser, hva er det da som skal til for å stanse et tiltak i nedbørsfeltet til et vernet vassdrag?

Reduksjon av verdien for landskapsbilde, vilt m.v.

Vi har svært vanskelig for å forestille oss at ikke vindturbinene, som vil være synlige langs store deler av det vernede vassdraget, og veianleggene vil forringe verneverdien vesentlig. Man kan vanskelig forestille seg andre tekniske inngrep som reduserer landskapsverdien mer enn disse enorme vindmøllene.

Konsekvensutredning utarbeidet av Sweco konkluderer da også med at tiltaket vil ha stor negativ innvirkning på temaet landskap. Dette er også NVE enig i og er kommentert av flere høringsinstanser. Følgende skriver NVE under 4.4 i «Bakgrunn for vedtak»: «Storehei, Oddeheia og Bjelkeberg vindkraftverk vil etter NVEs vurdering føre til at landskapets karakter blir endret. Vindturbinene vil bli eksponert fra mange steder og over store avstander, og vil av enkelte kunne oppleves som visuelt dominerende i landskapet. Dette gjelder særlig for områder med fritidsbebyggelse og friluftsområder ved Oggevatn/Vatnestrøm, kjente turmål, turstier og utsiktpunkter i området. Dette vil påvirke landskapsopplevelsen. NVE vil i samlet vurdering vektlegge at tiltaket vil utgjøre et stort arealinngrep og vil gi betydelige visuelle virkninger.»

Det er videre stor enighet blant alle som har avgitt uttalelser, også NVE, at inngrepet vil ha stor negativ innvirkning på fugl. Dette er også en av de vesentlige verneverdiene til vassdraget.

Sikre referanseverdi

I stortingsmelding nr 2 1(2004-2005), (vedr. Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets tilstand) fremgår det at «Et representativt utvalg av norsk natur skal vernes for kommende generasjoner» (boks 3.1 Nasjonale resultatmål). Under punkt 3.2 i samme stortingsmelding påpekes at Sørlandet er hardest rammet av redusert arts mangfold – og at i Tovdalsvassdraget har mer enn 130 arter forsvunnet på grunn av forsuring. I den sammenheng er det av vesentlig betydning at Tovdalsvassdraget er praktisk talt uten forurensning fra industri og landbruk. Det vil si at endringer i økosystemet må tilskrives langtransporterte forurensninger, klimaendringer eller liknende. Tovdalsvassdraget er derfor fortsatt en veldig viktig indikator for å måle effekten av ytre miljøpåvirkninger. En eventuell vindkraftutbygging vil ødelegge mye av verdien som referansevassdrag, da man etter utbyggingen ikke sikkert vil kunne skille effekter av denne fra effekter av andre storskala-endringer. Vi mener NVE burde tatt hensyn til at Tovdalsvassdraget er det eneste større vassdraget i Sør-Norge som renner fra fjell til fjord og som er praktisk talt upåvirket av lokale forurensninger og ødeleggende kraftutbygging. Dets unike verdi som referansevassdrag synes ikke å være tillagt avgjørende vekt.

Sikre og utvikle friluftsverdien

Som nevnt i punkt 5 mener vi Aust-Agder fylkeskommunes bagatellisering av konfliktnivået vedrørende friluftsliv knyttet til dette området er direkte feil, og at denne feilvurderingen i stor grad

skyldes at området snarere hører til Kristiansands- enn Arendalsregionen. Kristiansandsregionen er en stor og voksende befolkningskonsentrasjon. Nedre del av Tovdalsvassdraget representerer et av de viktigste nære friluftsområdene for denne regionen.

Det er omlag 300 hytter i området, og det brukes til mange forskjellige friluftaktiviteter (orienteringsløp, kulturorientering, skigåing, kanopadling, fjellklatring, bading, fiske, bevertitting, fugleleiker, jakt osv). Vi viser også til beskrivelse i verneplan for vassdrag - hvor NVE skriver at «friluftsliv er viktig bruk» (av Tovdalsvassdraget).

Motvind mener etablering av Storehei, Bjelkeberg og Oddeheia vindkraftverk forringer verneverdiene for Tovdalsvassdraget vesentlig og dermed er i strid med Verneplan for vassdrag og Forskrift om rikspolitiske retningslinjer for vernede vassdrag.

Motvind anmoder med dette OED om å ikke gi konsesjon av denne årsak.

7 - Brudd på naturmangfoldlovens § 8

I følge naturmangfoldlovens § 8 skal «Offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskapsgrunnlaget skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet.»

Som det framgår av konsesjonen baserer NVE seg på E.ONs konsekvensvurdering. Naturmangfoldundersøkelsene i denne er igjen basert på tidligere registreringer (tilgjengelige i nasjonale databaser m.v.) supplert med svært kortvarige feltundersøkelser (én dag til feltundersøkelser på fugl og to dager på vegetasjon/naturtyper for et område på 25 km²). Dette er bemerket i flere av høringsuttalelsene. Både Miljødirektoratet og Fylkesmannen i Aust-Agder innvender at dette er for dårlig kunnskapsgrunnlag. Fylkesmannen i Aust-Agder skriver i sin høringsuttalelse at de aktuelle arealene ikke har vært prioritert blant fylkets kartleggingsprosjekter. Dette får tilslutning fra en stor andel av høringsuttalelsene fra frivillige organisasjoner og andre brukere, og det kommenteres at nasjonale naturdatabaser inneholder svært liten informasjon om artsmangfoldet i området. NVE gir også selv uttrykk for at området er mangelfullt kartlagt med tanke på naturmangfold og skriver for eksempel når det gjelder fugl: «Flere av vurderingene er i følge konsekvensutredningen foretatt etter føre-var-prinsippet, jamfør naturmangfoldloven § 9, ettersom det foreligger få registreringer av fugl i undersøkelsesområdet.» Det er i denne sammenheng verdt å merke seg at «fugl» er den artsgruppen hvor faunaen i området etter vår mening er best kartlagt. Som vi skriver i vår høringsuttalelse er det i forsvinnende liten grad beskrevet hvilke plante-, lav- og mosearter som finnes i området og hva som finnes av krypdyr, amfibier, flaggermus og insekter. En del arter av flaggermus, flere av dem rødlistede, er svært utsatt for å bli drept i vindkraftverk. Vi ser det derfor som svært kritikkverdig at disse artene i det hele tatt ikke er kartlagt og konsekvensene ikke berørt i denne saken.

Motvind mener konsesjonen er gitt i strid med naturmangfoldlovens § 8.

8 - Brudd på dyrevelferdslovens § 3

I dyrevelferdslovens § 3 sies det: «Dyr har egenverdi uavhengig av den nytteverdien de måtte ha for mennesker. Dyr skal behandles godt og beskyttes mot fare for unødige påkjenninger og belastninger.»

I konsekvensvurderingen og sakspapirene ellers er det ikke i det hele tatt hensyn til at de beskrevne inngrepene kan påvirke dyrs velferd. Det foreligger sterke indikasjoner på at vindkraftverk kan

tiltrekke og drepe store mengder av visse flaggemusarter. Vindkraftverkene utgjør også en fare for mange fuglearter. I tillegg til den direkte faren for kollisjon med konstruksjonene, finnes det også muligheter for at tilstedeværelsen av vindkraftverk, med de lyd- og synsinntrykk de skaper, påvirker dyras stressnivå og velferd. Dette er på ingen måte tilstrekkelig belyst.

Motvind mener konsesjonen kan sette dyr i fare for unødige påkjenninger og belastninger og dermed er i strid med dyrevelferdloven § 3.

9 – Brudd på oreiningslovas § 2

I oreigningslova § 2 annet ledd, fremgår følgende: *“Vedtak eller samtykke kan ikke gjerast eller gjevast uten at det må reknast med at inngrepet tvillaust er meir til gagn enn skade.”*

I «Bakgrunn for vedtak» punkt 8.1.4 sies det: «NVE har etter en samlet vurdering funnet at de samfunnsmessige fordeler ved det konsesjonsgitte anlegget utvilsomt må antas å være overveiende i forhold til de skader og ulemper som påføres andre. NVE anser derfor vilkåret i oreigningslova § 2 annet ledd som oppfylt.»

Basert på innkomne høringsuttalelser fra kommuner, interesseorganisasjoner, faginstanser og privatpersoner som påpeker forskjellige ulemper ved en etablering av vindkraftverk i området, mener vi det kan stilles stor tvil ved om de samfunnsmessige fordelene ved utbyggingen er større enn ulempene. Av denne grunn mener vi NVEs lovfortolkning er feilaktig og ber OED om å omgjøre vedtaket på dette punktet.

Motvind mener NVEs vedtak om å gi E.ON ekspropriasjonsrett er i strid med oreiningslovas § 2.

10 – Kommentar til søknad om forhåndstiltredelse uten skjønn

E.ON Wind Norway, branch of E.ON Wind Norway søker også i medhold av oreigningslova § 25 om forhåndstiltredelse til å igangsette anleggsarbeidene etter at skjønn er begjært og før skjønn er avholdt. NVE realitetsbehandler ikke denne delen av søknaden. Det er opp til OED å avgjøre søknaden om forhåndstiltredelse når eventuelt skjønn er begjært.

Motvind mener det ikke er forsvarlig å igangsette anleggsarbeidene før skjønn er avholdt da råd fra forskjellige høringsinstanser og sterk motstand fra ulike interessegrupper viser at det er store konflikter rundt en planlagt etablering av vindkraftanlegget. Vi minner også om § 25, femte ledd: *“Før det vert teke avgjerd etter fyrste, andre og tredje leden, skal partane få høve til å seia si meining”.*

Motvind som representerer mange grunneiere i området og dermed er part i saken går for sin del sterkt i mot forhåndstiltredelse.

Motvind ber OED avslå søknaden om forhåndstiltredelse før skjønn er avholdt.

11 – Brudd på forvaltningslovens § 17

I forvaltningslovens § 17 er det beskrevet at forvaltningsorganet skal påse at saken er så godt opplyst som mulig før vedtak treffes.

Vi mener følgende forhold er utilstrekkelig utredet:

- Naturmangfold i området og effekten på dette (se punkt 7)
- Effekt på dyrevelferd (se punkt 8)
- Verdiforringelse på eiendom i berørte kommuner
- Effekt på livskvalitet, kultur og identitet i berørte kommuner

Motvind mener NVE ikke i tilstrekkelig grad har påsett at saken er så godt opplyst som mulig og dermed brutt forvaltningslovens § 17.